

Polska

3D4DEAF - Promowanie transformacji cyfrowej i innowacji społecznych w kształceniu i szkoleniu zawodowym na rzecz lepszego dostępu uczniów niesłyszących do rynku pracy

3D4DEAF ma na celu promowanie włączenia społecznego i lepsze docieranie do ludzi o mniejszych szansach, koncentrując się na osobach z głuchotą/niedosłuchem. Głównym celem jest opracowanie programu szkoleniowego dla nauczycieli VET i uczniów z głuchotą lub niedosłuchem w celu podniesienia ich umiejętności w zakresie technologii 3D, kodowania, technologii cyfrowych i przedsiębiorczości społecznej, aby sprostać potrzebom cyfrowego rynku pracy i wspierać równe szanse.

WYNIKI RAPORTU KRAJOWEGO

Edukacja uczniów niesłyszących/niedosłyszających

1

Krajowe polityki dotyczące edukacji

Nie ma odrębnych polityk dotyczących edukacji osób niesłyszących, ale są pewne działania. Na poziomie akademickim funkcjonują Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, zmierzające do likwidacji wszelkich barier oraz usprawnienia udziału w życiu społeczności akademickiej. Kursy i szkolenia zawodowe to dziedzina uczenia się przez całe życie, która jest chętnie wspierana przez polski rząd oraz Fundusze Unijne. Realizowane są projekty wspierające szkolnictwo zawodowe, a także szkolenia z powiatowych urzędów pracy. Samorządy pozyskują pieniądze z budżetu na inwestycje w szkoły specjalne. Ministerstwo Edukacji pracuje nad rozwiązaniami, które ułatwią głuchym uczniom naukę, m.in. "Migaj razem z nami".

**LICZBA UCZNIÓW
NIESŁYSZĄCYCH/
NIEDOSŁYSZĄCYCH
W POLSCE**

PONAD

15 000

2

Szkolenie dla nauczycieli

Edukację w zakresie funkcjonowania osób niesłyszących i niedosłyszających można uzyskać na studiach I i II stopnia oraz studiach podyplomowych z surdopedagogiki, logopedii i pedagogiki specjalnej. Programy studiów skupiają się jednak głównie na problematyce rehabilitacji, korekcji wad wymowy oraz problematyce integracji społecznej i edukacji osób niesłyszących. Brakuje w nich tematów związanych z Kulturą Głuchych, językiem migowym, tożsamością Głuchych jako mniejszości językowej i wielu innych ważnych zagadnień. Nie ma kursów Polskiego Języka Migowego (PJM), jedynie okazjonalnie w ramach programu studiów dostępny jest kurs sztucznego systemu językowo-migowego (SJM). Przepisy nie wskazują, który z języków (PJM, SJM) ani na jakim poziomie powinni znać nauczyciele pracujący z uczniami z niepełnosprawnością słuchową.

Sytuacja osób niesłyszących na rynku pracy

3

Krajowe polityki dotyczące rynku pracy

W ramach systemu rehabilitacji zawodowej, Głusi mogą być aktywizowani przez szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace interwencyjne, studia, a także podjęcie działalności gospodarczej z możliwą refundacją składek na ubezpieczenie społeczne. Tworzone są Zakłady Aktywności Zawodowej, Zakłady Pracy Chronionej i Warsztaty Terapii Zawodowej. Ponadto istnieją instrumenty wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych skierowane do pracodawców, np. miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia, dotacje na utworzenie lub wyposażenie stanowiska pracy. Każdy pracodawca, zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, jest obowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Społeczność Głuchych wspierana jest z jego środków.

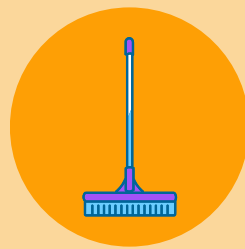
STANOWISKA PRACY DLA GRUPY DOCELOWEJ NA RYNKU PRACY

pakowacz

**pracownik
magazynu**

**pracownik
gospodarczy**

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Erasmus+”

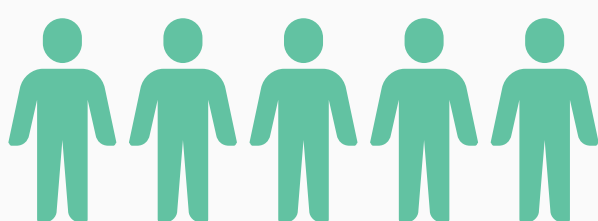
Sfinansowano przez Unię Europejską. Wyrażone opinie i poglądy są wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie mogą ponosić za nie odpowiedzialności.

Szkolenie dla nauczycieli

Raport "Stan Przemysłu 4.0 w Polsce" wskazuje, że rozwój Przemysłu 4.0 w kraju jest dynamiczny, ale wciąż zbyt wolny, aby zagwarantować nam znaczącą pozycję w tej dziedzinie na arenie międzynarodowej. W zakresie robotyzacji i cyfryzacji polskiej edukacji jest jeszcze wiele do zrobienia. Wiąże się to z rewolucją cyfrową. W Polsce są ponad dwa miliony uczniów ze specjalnymi potrzebami, w tym niesłyszący. Szczególnie ta grupa wymaga inwestycji w infrastrukturę cyfrową, sprzęt, kompetencje nauczycieli i odpowiednie oprogramowanie. Zgodnie z głównymi kierunkami polityki edukacyjnej państwa w Polsce, dwa są związane z podnoszeniem kwalifikacji cyfrowych nauczycieli oraz edukacją STEAM. Ale programy jak ten nie są długoterminowe - wciąż brakuje takich polityk i programów.

WYNIKI GRUP FOKUSOWYCH

3 grupy fokusowe zorganizowane w Polsce

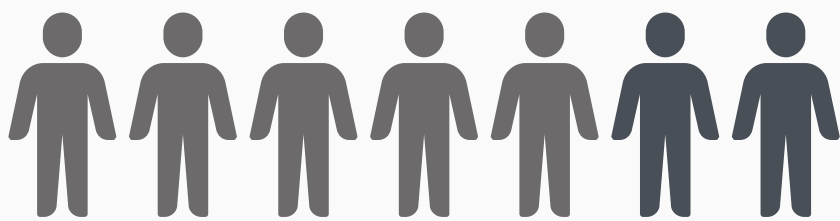
NAUCZYCIELE VET

5

UCZNIOWIE VET

5 (4 kobiety, 1 mężczyzna)

PRZEDSIĘBIORCY

7

5

Wyniki grupy fokusowej: Nauczyciele VET

Głównym wyzwaniem dla nauczycieli jest komunikacja z uczniem, aby zrozumiał instrukcje, pytania i materiały edukacyjne. Nauczyciele mają dostęp do szkoleń językowych, odpowiednich podręczników i innych narzędzi (Internet, aplikacje mobilne). Wykorzystuje się indywidualny program nauczania, dopasowany do potrzeb ucznia. Oferowane jest wsparcie psychologiczne i pedagogiczne. Kształcenie zawodowe odbywa się głównie w placówkach specjalnych. Jednak w praktyce nie zawsze pokrywa się to z potrzebami niesłyszących uczniów. Dostęp do wyspecjalizowanych nauczycieli i dostosowanych materiałów jest ograniczony. Jednocześnie system edukacji jest zbyt skomplikowany i wymagający. Także wiedza o Kulturze Głuchych plasuje się na niskim poziomie. Częściej wykorzystywany jest sztuczny SJM, zamiast naturalnego PJM. Również wsparcie emocjonalne i społeczne odbywa się na niedostatecznym poziomie.

6

Wyniki grupy fokusowej: Uczniowie VET

Głusi uczniowie muszą naginać się do systemu, nie odwrotnie. Zaczyna się od braku odpowiedniej komunikacji i niezrozumienia ich potrzeb. Zamiast rozwijać tożsamość, są zmuszani do mówienia i pracy z logopedą. Sama nauka opiera się na mowie i piśmie. Gdy już nauczyciel zna język migowy, jest to sztuczny SJM, a nie naturalny PJM. Brakuje powszechnych materiałów opracowanych w gramatyce PJM, odpowiednio uproszczonych i zwizualizowanych. Trudności występują także przy zdawaniu egzaminów, gdzie samo czytanie pytań jest problemem. Głusi ostatecznie kończą szkołę, ale są o wiele gorzej przygotowani do życia, niż słyszący absolwenci. Nie uczy się ich samodzielności, myślenia, kreatywności - zamiast tego jest odtwórcze, pamięciowe uczenie się. To wszystko ogranicza ścieżki rozwoju, przez co Głusi często są na siłę wpasowywani w dany zawód (zazwyczaj proste prace manualne). To prowadzi do bierności głuchych, wyuczonych bezradności i oczekiwania, że słyszący ich wyręczą.

7

Wyniki grupy fokusowej: Przedsiębiorcy

Istnieją staże z urzędu pracy, dofinansowania ze środków PFRON na zatrudnianie niepełnosprawnych oraz coraz więcej narzędzi ułatwiających kontakt (np. tłumacze migowego online). Dużą rolę odgrywają także projekty finansowane przez UE oraz działalność NGO w tym zakresie. Niestety brakuje systemowych rozwiązań zapewniających długofalową pomoc. Większość pracodawców nie zna języka migowego i nie ma świadomości funkcjonowania Głuchych, przez co boją się ich zatrudnić - nie wiedzą jak się z nimi komunikować, wdrażać do pracy, rozliczać zadania; jak z nimi postępować. Dostępność tłumaczy migowego jest niewystarczająca, a związane z nimi koszty dodatkowo odstrasza pracodawców. Także lekarze medycyny pracy są sceptyczni odnośnie dopuszczania Głuchych do większości zawodów. Brakuje wsparcia psychologów w języku migowym dla Głuchych wchodzących na rynek pracy.